

Województwo Wielkopolskie

Raport kredytowy

Ratingi

Międzynarodowy w walucie zagranicznej

Długoterminowy	A-
Krótkoterminowy	F2

Międzynarodowy w walucie krajowej

Długoterminowy	A
----------------	---

Krajowy

Długoterminowy	AA+ (pol)
----------------	-----------

Perspektywa ratingów

Długoterminowego ratingu w walucie zagranicznej	Pozytywna
Długoterminowego ratingu w walucie krajowej	Pozytywna
Długoterminowego ratingu krajowego	Stabilna

Wybrane dane

Województwo Wielkopolskie

	31.12. 2012	31.12. 2011
Dochody operacyjne (mln zł)	836,5	856,9
Zadłużenie (mln zł)	250,0	160,0
Nadwyżka operacyjna/Dochody operacyjne (%)	14,24	16,13
Obsługa długu/Dochody bieżące (%)	3,49	2,40
Zadłużenie/Nadwyżka bieżąca (lata)	2,2	1,2
Nadwyżka operacyjna/Odsetki zapłacone (razy)	12,80	32,10
Wydatki majątkowe/Wydatki ogółem (%)	35,41	46,01
Nadwyżka (Deficyt) przed obsługą zadłużenia/ Dochody ogółem (bez nowego zadłużenia) (%)	-3,31	-8,39
Nadwyżka bieżąca /Wydatki majątkowe (%)	27,31	21,63

Raporty specjalne

Otoczenie prawne samorządów w Polsce (Październik 2010)

Interpretacja wskaźników finansowych w analizach kredytowych samorządów (Lipiec 2010)

Analizy

Maurycy Michalski
+48 22 330 67 01
maurycy.michalski@fitchratings.com

Dorota Dziedzic
+48 22 338 62 96
dorota.dziedzic@fitchratings.com

Główne czynniki ratingu

Dobre zarządzanie, bardzo dobre wyniki: Ratingi Województwa odzwierciedlają bardzo dobre zarządzanie strategiczne i finansowe, które w połączeniu z wysoką elastycznością po stronie wydatków oraz wysoką zdolnością do finansowania inwestycji ze środków własnych, zapewniają bezpieczne wskaźniki obsługi i spłaty zadłużenia. Ratingi uwzględniają także niskie, ale rosnące zadłużenie Województwa oraz ryzyko pośrednie wynikające z sektora ochrony zdrowia, który może wymagać wsparcia finansowego ze strony Województwa w średnim okresie.

Dobre wyniki operacyjne: Pozytywna perspektywa ratingów odzwierciedla oczekiwania Fitch, że Województwo utrzyma dobre wyniki operacyjne, z uwagi na silną gospodarkę lokalną oraz obecnie niski poziom zadłużenia. Fitch spodziewa się wolniejszego tempa wzrostu gospodarki Polski w 2013r., co może niekorzystnie wpłynąć na sytuację finansową Województwa. Fitch zakłada, że pomimo oczekiwanego wzrostu, zadłużenie Wielkopolski pozostanie umiarkowane.

Bezpieczne wskaźniki długu: Wyniki operacyjne Wielkopolski są od lat bardzo dobre. Fitch oczekuje, że Województwo utrzyma dobre wyniki w średnim okresie z nadwyżką operacyjną wynoszącą 12%-14% dochodów operacyjnych (tj. średnio 100 mln zł). Nadwyżka operacyjna na takim poziomie będzie znacznie wyższa niż obsługa zadłużenia, pomimo planowanego wzrostu długu. W 2012r. nadwyżka operacyjna wyniosła 119 mln zł i ponad czterokrotnie przewyższała obsługę długu.

Wysoka elastyczność po stronie wydatków: Wielkopolska posiada wysoką elastyczność po stronie wydatków operacyjnych, gdyż rozwój regionalny i inwestycje traktowane są priorytetowo. Odzwierciedla to wysoki udział wydatków majątkowych (ponad 40% wydatków ogółem w latach 2010-2012), oraz niskim udziale wydatków sztywnych np. na wynagrodzenia (25% wydatków operacyjnych) w budżecie Województwa. Jest to przeciwwagą ograniczonej elastyczności Wielkopolski w zwiększaniu dochodów operacyjnych, gdyż stawki podatków dochodowych są ustalane przez rząd. Dochody z podatków dochodowych wynosiły średnio 58% dochodów operacyjnych w latach 2010-2012.

Niski, lecz rosnący dług: Fitch spodziewa się, że w związku z realizowanymi inwestycjami, zadłużenie Województwa w 2014r. osiągnie najwyższy poziom ok. 610 mln zł, po dynamicznym wzroście z 250 mln zł na koniec 2012r. Jednak według standardów międzynarodowych będzie ono w dalszym ciągu umiarkowane i wyniesie ok. 60%-75% dochodów bieżących. Fitch prognozuje, że w latach 2013-2015 wskaźniki obsługi i spłaty zadłużenia pozostaną bezpieczne. Obsługa zadłużenia może wynosić średnio mniej niż 50% nadwyżki operacyjnej. Wskaźnik zadłużenia do nadwyżki bieżącej może wzrosnąć do ok. 8 lat, ale pozostanie poniżej średniej zapadalności długu szacowanej na 10 lat.

Sektor zdrowia czynnikiem ryzyka: Jednostki ochrony zdrowia podległe Województwu mogą wymagać wsparcia finansowego ze strony Wielkopolski w średnim okresie w postaci poręczeń, podnoszenia kapitału lub pożyczek. Nie powinno to wywołać dużej presji na budżet Województwa, gdyż sytuacja finansowa sektora ochrony zdrowia w Wielkopolsce jest lepsza niż w wielu innych województwach, dzięki temu że Władze Wielkopolski ściśle monitorują sytuację finansową SPZOZ oraz kontynuują proces ich restrukturyzacji.

Czynniki zmiany ratingu

Podniesienie ratingu kraju: Ratingi Wielkopolski są ograniczone ratingiem kraju. Ratingi mogą zostać podniesione w przypadku, gdy podniesiony zostanie rating Polski i jednocześnie wyniki operacyjne będą bardzo dobre, przy jednoczesnej malejącej presji na wydatki majątkowe finansowane długiem.

Pogorszenie wskaźników zadłużenia: Perspektywa ratingów Województwa może zostać zmieniona z Pozytywnej na Stabilną w przypadku trwałego pogorszenia się marży operacyjnej znacznie poniżej oczekiwań Fitch i/ lub wyniku znacznego wzrostu zadłużenia, co spowodowałoby osłabienie wskaźników spłaty długu powyżej 9 lat.

Historia ratingów

Data	W walucie zagranicznej	W walucie krajowej
15.05.2008r.	A-	A

Data	Krajowy
06.06.2007r.	AA+ (pol)
19.09.2002r.	AA (pol)

Tablica 1

Czynniki ratingu

	Otoczenie prawne	Zadłużenie i płynność	Wyniki Budżetowe	Zarządzanie i Administracja	Gospodarka
Status	Neutralne	Silne	Silne	Silne	Neutralne
Trend	Stabilny	Stabilny	Stabilny	Stabilny	Pozytywny

Uwaga: w odniesieniu do poziomu ratingu

Źródło: Fitch

Mocne strony

- Bardzo dobre zarządzanie strategiczne i finansowe.
- Dobre wyniki operacyjne, które zapewniają bezpieczne wskaźniki obsługi i spłaty zadłużenia, pomimo rosnącego długu.
- Elastyczność finansowa po stronie wydatków operacyjnych i majątkowych.

Słabe strony

- Brak elastyczności finansowej po stronie dochodów operacyjnych, gdyż stawki podatków dochodowych są ustalane przez rząd. Budżet Województwa jest narażony na cykle gospodarcze, ponieważ dochody z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) stanowią ponad 40% dochodów operacyjnych.
- Sektor ochrony zdrowia może wymagać wsparcia finansowego ze strony Województwa w średnim i długim okresie (np. poręczenia zobowiązań, pożyczki lub dopłaty do kapitału), chociaż jego sytuacja finansowa jest lepsza niż w wielu innych województwach.

Otoczenie prawne

Otoczenie instytucjonalno-prawne sektora samorządowego w Polsce pozostaje względnie stabilne. Jednostkami samorządu terytorialnego (JST) są gminy, powiaty i województwa, przy czym miasta na prawach powiatu wykonują zadania zarówno gminy, jak i powiatu. Działalność JST jest nadzorowana oraz weryfikowana przez administrację rządową. Finanse jednostek samorządowych są jawne. JST są zobowiązane do publikowania na swoich stronach internetowych uchwał budżetowych, półrocznych i rocznych sprawozdań z wykonania budżetu oraz wieloletnich prognoz finansowych. Sprawozdawczość budżetowa JST prowadzona jest metodą kasową.

Źródła dochodów wszystkich szczebli JST są określone przez prawo, co ogranicza uznaniowość strony rządowej. Ponadto istnieje jasno określony mechanizm mający na celu wyrównywanie poziomu dochodów poszczególnych JST. Postępująca stopniowa decentralizacja zadań nie pozostaje bez wpływu na budżety JST. Środki przyznawane na realizację nowych zadań prowadzą do zwiększenia budżetów JST, ale równocześnie przyczyniają się do zmniejszenia ich elastyczności finansowej. Otrzymywane środki często są, bowiem niewystarczające na realizację przekazywanych zadań. JST co do zasady nie mogą uchwalić budżetu z deficytem na poziomie operacyjnym. Nie mają jednak ograniczeń dotyczących deficytów na poziomie inwestycyjnym.

Wolne środki JST mogą lokować na rachunkach w bankach mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w skarbowych papierach wartościowych oraz w obligacjach emitowanych przez inne JST. JST mogą zaciągać krótkoterminowe zadłużenie na sfinansowanie przejściowego deficytu budżetowego w ciągu roku, które muszą spłacić najpóźniej na koniec roku, w którym było zaciągnięte.

Od 2014r. JST będą musiały spełnić „indywidualny” wskaźnik zadłużenia, który będzie obliczany dla każdej z nich z osobna. Planowana w budżecie relacja obsługi zadłużenia do dochodów ogółem nie będzie mogła przekraczać średniej z ostatnich trzech lat relacji nadwyżki bieżącej powiększonej o dochody ze sprzedaży majątku do dochodów ogółem. Zdaniem Fitch regulacje te powinny sprzyjać poprawie wyników operacyjnych JST, co korzystnie wpłynie na

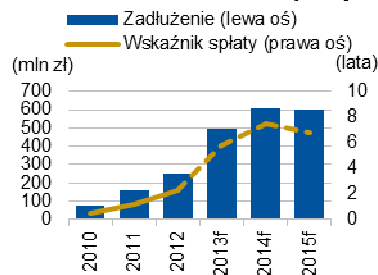
Metodyki

Tax-Supported Rating Criteria (Sierpień 2012)

International Local and Regional Governments Rating Criteria — Outside the United States (Kwiecień 2013)

Tablica 2

Zadłużenie i wskaźnik spłaty

f. Prognozy Fitch
Źródło: Obliczenia Fitch na bazie budżetów Województwa

ich zdolność kredytową.

JST nie mogą ogłosić upadłości. W przypadku problemów finansowych mogą wystąpić o przyznanie pożyczki z budżetu państwa, po wcześniejszym wdrożeniu postępowania naprawczego. Nie można jednak wykluczyć sytuacji, że JST nie będą w stanie wywiązywać się terminowo ze swoich zobowiązań finansowych.

Zadłużenie, płynność i zobowiązania pośrednie

Niskie, ale rosące zadłużenie

Fitch prognozuje, że w związku z realizowanymi inwestycjami, zadłużenie Województwa w 2014r. osiągnie najwyższy poziom ok. 610 mln zł, po dynamicznym wzroście z 250 mln zł na koniec 2012r. Jednak według standardów międzynarodowych będzie w dalszym ciągu umiarkowane i wyniesie ok. 60%-75% dochodów bieżących. Mocne wyniki budżetowe Wielkopolski oraz dobra zdolność do finansowania inwestycji ze środków własnych oznacza, że presja na wzrost zadłużenia również pozostanie umiarkowana. Fitch spodziewa się, że w latach 2013-2015 wskaźniki obsługi i spłaty zadłużenia pozostaną bezpieczne. Obsługa zadłużenia wyniesie średnio mniej niż 50% nadwyżki operacyjnej. Wskaźnik zadłużenia do nadwyżki bieżącej może wzrosnąć do ok. 8 lat, ale pozostanie poniżej średniej zapadalności długu szacowanej na 10 lat.

Od lat wysoka płynność

Fitch spodziewa się, że płynność Województwa pozostanie dobra w latach 2013-2015, podobnie jak to miało miejsce w latach 2008-2012, kiedy średnie stany na rachunkach utrzymywały się powyżej 70 mln zł. Na koniec 2012r. wolne środki wyniosły 105 mln zł. W 2012r. Województwo, podobnie jak w poprzednich latach, nie korzystało z kredytu w rachunku bieżącym (10 mln zł).

Zobowiązania pośrednie

Zobowiązania pośrednie Województwa dotyczą głównie zadłużenia jednostek sektora ochrony zdrowia, udzielonych poręczeń oraz zadłużenia spółek, w których Wielkopolska ma udziały. Na koniec 2012r. zobowiązania pośrednie były umiarkowane i wyniosły ok. 138 mln zł, tj. 16,5% dochodów operacyjnych.

Sektor ochrony zdrowia głównym źródłem ryzyka pośredniego

Największe ryzyko pośrednie dla Województwa generuje sektor zdrowia. Taka sytuacja utrzyma się w najbliższym czasie. Władze Wielkopolski ściśle monitorują sytuację finansową podległych SPZOZ oraz kontynuują proces ich restrukturyzacji. W chwili obecnej Wielkopolska jest organem założycielskim dla 23 jednostek ochrony zdrowia, w tym 17 szpitali. Na koniec 2012r. zadłużenie sektora ochrony zdrowia wyniosło ok. 78 mln zł; zobowiązania wymagalne – 10 mln zł, natomiast w ujęciu zagregowanym zysk netto wyniósł ok. 5,8 mln zł (w 2011r. sektor wykazał łącznie stratę netto w wysokości 31 mln zł).

Na koniec 2012r. wartość poręczeń udzielonych przez Województwo wyniosła 71 mln zł. Wszystkie udzielone przez Wielkopolskę poręczenia dotyczyły długoterminowych kredytów zaciągniętych przez jednostki ochrony zdrowia. Do chwili obecnej Województwo dokonało tylko jednej płatności z tytułu udzielonych poręczeń (w grudniu 2012r. ok. 0,5 mln zł), w związku z problemami płynnościowymi jednego z SPZOZ, który przechodzi w chwili obecnej proces restrukturyzacji. Powstałe problemy są obecnie rozwiązywane.

Chociaż usługi medyczne są finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia, to zgodnie z nowymi przepisami, począwszy od 2013r. samorzady w Polsce zobowiązane są pokrywać ujemne wyniki finansowe podległych im jednostek ochrony zdrowia. Wielkopolska w 2013r. nie musi pokrywać strat nadzorowanych szpitali. Jednakże, w średnim i długim okresie nie można wykluczyć konieczności zapewnienia sektorowi ochrony zdrowia dodatkowego wsparcia finansowego w postaci poręczeń, pożyczek lub podnoszenia kapitału. Może to spowodować

Tablica 3

Sektor ochrony zdrowia w Województwie Wielkopolskim

(mln zł)	2010	2011	2012
Przychody łącznie	1.052,9	1.085,1	1.149,8
Zysk/strata netto	-23,8	-30,6	5,8
Zobowiązania łącznie, w tym:	199,8	205,3	212,1
- dług	41,7	55,3	78,0
- zob. wymagalne	19,4	15,7	10,4
Należności łącznie	97,2	117,8	104,7

Źródło: Województwo Wielkopolskie

umiarkowaną presję na budżet Wielkopolski.

Spółki z udziałem Województwa

Zadłużenie spółek, w których Województwo ma większościowe udziały jest niewielkie (ok. 58 mln zł) i takie pozostanie w średnim okresie. Województwo zapewnia wsparcie finansowe spółkom realizującym inwestycje poprzez podnoszenie kapitału zakładowego. W 2012r. wydano na ten cel ok. 7 mln zł, natomiast w budżecie na 2013r. zaplanowano 2 mln zł (odpowiednio 1,8% i 0,3% wydatków majątkowych). Chociaż w kolejnych latach Województwo może również podnosić kapitał zakładowy w spółkach, to presja na jego budżet nie będzie duża, ponieważ wydatkowane kwoty będą stosunkowo niewielkie w relacji do budżetu Wielkopolski.

Wyniki budżetowe

Bardzo dobre wyniki operacyjne pomimo presji na wydatki operacyjne

Fitch spodziewa się, że w latach 2013-2015 marża operacyjna wyniesie 12%-14% dochodów operacyjnych (tj. ok. 100 mln zł). Prognoza ta jest oparta na założeniu, że Województwo będzie w dalszym ciągu ściśle kontrolowało wydatki operacyjne. Marża operacyjna na tym poziomie zapewni bezpieczne wskaźniki obsługi zadłużenia, pomimo prognozowanego wzrostu długu. Jest to główny czynnik wysokiego ratingu Województwa.

Od wielu lat wyniki operacyjne Wielkopolski są bardzo dobre. Pomimo silnej presji na wydatki operacyjne, w 2012r. nadwyżka operacyjna Województwa wyniosła 119 mln zł (tj. 14,2% dochodów operacyjnych) i ponad czterokrotnie przewyższała obsługę długu.

Województwa w Polsce, w tym Wielkopolska, posiadają wysoką elastyczność po stronie wydatków operacyjnych, gdyż rozwój regionalny i inwestycje traktowane są przez ten szczebel samorządu priorytetowo. Wydatki majątkowe mają wysoki udział w budżecie Województwa (ponad 40% wydatków ogółem w latach 2010-2012). Jednocześnie udział sztywnych wydatków, takich jak wydatki na wynagrodzenia i pochodne, wynosił w latach 2010-2012 ok. 25% wydatków operacyjnych.

Dochody operacyjne

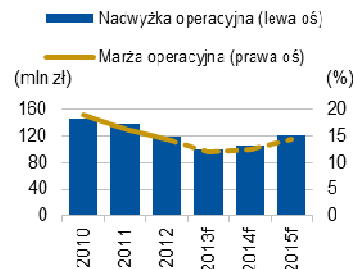
Fitch przewiduje, że dochody operacyjne Wielkopolski będą spadać w latach 2013-2015 w wyniku malejących dotacji UE, których ubytek nie będzie w pełni zrekomensowany przez wpływy z innych tytułów, takich jak podatki dochodowe.

Niższa dynamika wzrostu dochodów podatkowych

W związku ze spowolnieniem gospodarczym w 2013r. istnieje ryzyko, że dochody z CIT mogą w dalszym ciągu maleć, pomimo, że na poziom dochodów podatkowych w bieżącym roku wpływ miała zmiana w ordynacji podatkowej. Na podstawie tej zmiany podatnicy mogli wpłacić

Tablica 4

Wyniki operacyjne

f. Prognozy Fitch
Źródło: Obliczenia Fitch na bazie budżetów Województwa

Tablica 5

Spółki z większościovym udziałem Województwa (młyn zł)

Spółka	2012			Zysk/Strata netto 2012	Zadłużenie długoterminowe	
	Udział woj. (%)	Kapitał podst. ogółem	Aktywa ogółem		2011	2012
Koleje Wielkopolskie sp. z o.o.	100,0	4,9	7,4	-1,9	0,0	0,0
Szpitałe Wielkopolski sp. z o.o.	100,0	2,1	2,2	-0,7	0,0	0,0
Centrum Wyszkołenia Jeździeckiego Hipodrom Wola sp. z o.o.	99,3	5,3	12,1	0,4	0,7	1,8
Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości sp. z o.o.	95,4	32,4	107,5	0,3	34,5 ^a	56,1 ^a
Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią sp. z o.o.	90,9	0,2	0,2	-0,8	0,0	0,0
Wielkopolska Sieć Szerokopasmowa S.A.	82,9	0,6	0,9	-1,9	0,0	0,0
Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie	83,1	2,8	6,3	0,2	0,0	0,0
Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.	60,7	29,8	34,7	0,7	0,0	0,0
Łącznie					35,2	57,9

^a Środki w ramach programu JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises – Wspólne Europejskie Zasoby dla Przedsiębiorstw od Mikro do Średnich)
Źródło: Województwo Wielkopolskie

Tablica 6

Dochody operacyjne

(mln zł)	2011	2012	2013ab
CIT	415,0	356,2	350,0
PIT	84,6	88,5	80,0
Podatki i opłaty lokalne	33,4	47,1	47,4
Transfery bieżące	281,6	313,3	318,5
Pozostałe	42,3	31,3	55,9
Razem	856,9	836,5	851,8

ab - Budżet po zmianach maj 2013r.

Źródło: Obliczenia Fitch na podstawie budżetów Województwa.

zaliczkę na podatek CIT za grudzień 2012r. w styczniu roku następnego, co miało negatywny wpływ na poziom dochodów operacyjnych zrealizowanych przez samorządy w 2012r. Fitch prognozuje, że dochody z PIT w latach 2013-2014 będą rosły o ok. 4% w skali roku, czyli podobnie jak to miało miejsce w 2012r.

Transfery bieżące będą maleć wraz zakończeniem projektów unijnych

Transfery bieżące, które w latach 2010-2012 stanowiły ok. 35% dochodów operacyjnych, m.in. dzięki dotacjom z budżetu UE na projekty społeczne, w latach 2014-2015 będą maleć w związku z kończeniem się projektów realizowanych w ramach bieżącego siedmioletniego okresu programowania. Dotacje z budżetu UE w roku 2015 mogą spaść poniżej 50 mln zł, gdyż środki z perspektywy finansowej na lata 2014-2020 mogą zacząć zasilać budżet Województwa dopiero w drugiej połowie roku 2015r. Transfery bieżące w 2012r. wzrosły o 11% (wobec 8% rok wcześniej) i wyniosły 313 mln zł, tj. 37% dochodów operacyjnych.

Wydatki operacyjne

Fitch spodziewa się, że w związku ze stałym monitorowaniem przez Władze Województwa sytuacji finansowej, wydatki operacyjne wykonane w 2013r. nie przekroczą zaplanowanych przez Wielkopolskę w budżecie (748 mln zł). Województwo posiada pewną elastyczność w zakresie niektórych wydatków nieobligatoryjnych, takich jak promocja, remonty dróg, czy dotacje dla jednostek samorządowych lub organizacji pozarządowych. Ponadto Fitch uważa, że Województwo utrzyma dobre wyniki operacyjne, dzięki kontynuacji polityki skutecznej kontroli wydatków operacyjnych oraz prowadzenia ostrożnej polityki w zakresie szacowania dochodów budżetowych, tak jak to miało miejsce w przeszłości.

Transport publiczny - najbardziej kosztowne zadanie

W podziale na działy największym elementem wydatków operacyjnych Wielkopolski są wydatki na Transport i łączność, które stanowią 35% wydatków operacyjnych ogółem. Wydatki te obejmują finansowanie regionalnych przewozów kolejowych i autobusowych oraz utrzymanie i remonty dróg wojewódzkich. W 2012r. wydatki w tym sektorze wyniosły 255 mln zł, z czego 49% to wydatki na regionalne przewozy kolejowe. Regionalne przewozy autobusowe (48 mln zł w 2012r.) są finansowane z dotacji z budżetu państwa.

Największą presję na budżet Wielkopolski wywierają wydatki związane z finansowaniem regionalnych przewozów kolejowych z powodu stale rosnących cen energii elektrycznej oraz oleju napędowego, jak również opłat za korzystanie z infrastruktury kolejowej, którą zarządza należąca do Skarbu Państwa spółka PKP PLK SA. W celu przeciwdziałania tej presji Województwo optymalizuje połączenia kolejowe i usprawnia zakres zamawianych usług transportowych. W 2012r. wydatki Wielkopolski na finansowanie usług przewozów kolejowych wyniosły 126 mln zł, a w 2013r. Województwo planuje wydać na ten cel 120 mln zł.

Dochody i wydatki majątkowe*Kluczowe inwestycje są w trakcie realizacji*

Zdaniem Fitch, w związku z realizacją przez Województwo projektów współfinansowanych z dotacji z budżetu państwa i z UE, wydatki majątkowe Wielkopolski w latach 2013-2015 mogą wynieść łącznie ok. 1,2 mld zł (tj. średnio 34% wydatków budżetowych rocznie). Z tego prawie połowa może zostać wykonana w 2013r. (szacunek Fitch - 700 mln zł; 410 mln zł w 2012r.). Najważniejsze projekty inwestycyjne Województwa dotyczą budowy infrastruktury drogowej (łącznie ponad 295 mln zł w latach 2013-2015), zakupu taboru kolejowego, który zostanie wdzierżawiony spółkom kolejowym świadczącym usługi przewozowe w Województwie (wartość ok. 285 mln zł, 2013-2015), budowy siedziby Urzędu Marszałkowskiego (ok. 175 mln zł, 2013-2015), a także projektów w sektorze ochrony zdrowia oraz kultury.

Wysoka zdolność do finansowania inwestycji ze środków własnych

Zdolność Wielkopolski do finansowania inwestycji z własnych środków od lat była wysoka w porównaniu do innych województw z grupy porównawczej. Zgodnie z prognozami Fitch,

Tablica 7

Wydatki operacyjne w 2012

	(mln zł)	udział (%)
Transport i łączność	254,6	35
Kultura	101,5	14
Administracja publiczna	87,3	12
Pomoc społeczna	86,8	12
Rolnictwo, rybołówstwo	59,1	8
Edukacja	58,7	8
Pozostałe	69,4	10
Razem	717,4	100,0

Źródło: Obliczenia Fitch na podstawie budżetów Województwa.

w latach 2013-2015 ponad 60% wydatków majątkowych będzie finansowana z dochodów majątkowych (głównie dotacji z budżetu państwa oraz UE) oraz z nadwyżki bieżącej, dzięki czemu zapotrzebowanie Województwa na dług w ujęciu nominalnym będzie umiarkowane. Ponadto, Wielkopolska ma pewną elastyczność w zakresie kształtowania wydatków majątkowych (ok. 50 -100 mln zł rocznie), co w przypadku trudnej sytuacji finansowej, umożliwi Województwu przesunięcie w czasie realizację niektórych projektów.

Władze Województwa

Marszałkiem Województwa jest pan Marek Woźniak, który został wybrany przez Sejmik Województwa na drugą kadencję w 2010r. W skład Zarządu Województwa wchodzi marszałek, dwóch wicemarszałków oraz dwóch członków zarządu. W Sejmiku Województwa, liczącym 39 mandatów, Platforma Obywatelska (17 mandatów) razem z Polskim Stronnictwem Ludowym (7 mandatów) tworzą koalicję, która dysponuje większością głosów w Sejmiku.

Priorytety Władz Województwa

Strategia władz Województwa koncentruje się na tworzeniu korzystnych warunków rozwoju gospodarczego poprzez modernizację infrastruktury regionalnej. W związku z kończeniem się okresu programowania UE na lata 2007-2013, Władze Województwa przygotowują się do kolejnego siedmioletniego okresu. W grudniu 2012r. Sejmik Wielkopolski uchwalił nową strategię rozwoju Województwa. Natomiast obecnie Wielkopolska finalizuje niezbędną dokumentację związaną z realizacją projektów inwestycyjnych, które Województwo planuje rozpocząć począwszy od 2015 r. Zaplanowane inwestycje pokazują, że dotychczasowe priorytety Władz Województwa będą kontynuowane.

Wyniki operacyjne Wielkopolski od lat są bardzo dobre, wynika to ze stałego monitorowania przez Władze Województwa sytuacji finansowej oraz racjonalizacji wydatków. Fitch oczekuje, że racjonalne i kompetentne zarządzanie będzie kontynuowane w obecnej kadencji. Władze Województwa zamierzają utrzymywać dobre wyniki operacyjne w latach 2013-2015, aby zabezpieczyć środki finansowe na wkład własny do realizacji inwestycji przewidzianych na lata 2014-2020.

Gospodarka

Bogata gospodarka regionalna; wskaźniki powyżej średniej krajowej

Ludność Województwa liczy ponad 3,4 miliona mieszkańców, co stanowi ok. 9% ludności kraju. Osoby w wieku produkcyjnym stanowią ok. 64% ludności Województwa, natomiast w wieku poprodukcyjnym tylko 16%, przy średniej krajowej wynoszącej odpowiednio 64% i 18%.

Wielkopolska jest czwartym najbogatszym województwem w Polsce pod względem produktu regionalnego brutto (PRB) na mieszkańca. W 2010r. PRB na mieszkańca (ostatnie dostępne dane) wyniósł 38.629 zł i był o 6,3% wyższy od średniej krajowej. Udział Wielkopolski w PKB Polski wyniósł 9,3% i był trzecim pod względem wielkości po województwie mazowieckim („BBB+”/Perspektywa Negatywna) i śląskim. Spowolnienie gospodarcze wpłynęło na pogorszenie sytuacji finansowej podmiotów działających na terenie Wielkopolski oraz przyczyniło się do wzrostu bezrobocia w Województwie do 10,7% na koniec pierwszego kwartału 2013r. (9,2% na koniec 2011r.), ale było ono niższe od średniej krajowej (14,3%).

Sektor usług w województwie Wielkopolskim jest dobrze rozwinięty. W 2010r. wygenerował on ok. 59% wartości dodanej brutto (WDB) i zatrudniał 47% pracujących (dane dla Polski odpowiednio: 64% i 51%). Jednakże udział przemysłu w WDB Wielkopolski jest w dalszym ciągu znaczący. Łącznie z budownictwem generuje on ponad 36% WDB oraz zatrudniał 33% pracujących (dane dla Polski odpowiednio: 33% i 28%). Do najważniejszych branż przemysłu w Województwie należą m.in.: przemysł spożywczy, samochodowy, meblarski, chemiczny, w tym produkcja farmaceutyków.

Wielkopolska jest atrakcyjna dla inwestorów z uwagi na położenie geograficzne, dobre

połączenia komunikacyjne, wysoko wykwalifikowanych pracowników, międzynarodowy port lotniczy w Poznaniu oraz Międzynarodowe Targi Poznańskie. Władze Województwa podejmują działania mające na celu pozyskanie kolejnych inwestorów z sektora usług. Dobrze rozwinięta i zdywersyfikowana gospodarka Województwa pozytywnie oddziałuje na budżet Wielkopolski w postaci wysokich dochodów podatkowych.

Perspektywy

Fitch prognozuje, że wzrost PKB Polski wyniesie średnio 1,8% w latach 2013-2014. Oznacza to, że tempo wzrostu PKB będzie wolniejsze niż w latach 2010-2012 (ok. 3,5% rocznie). Pomimo tego, gospodarka krajowa powinna nadal wspierać rozwój gospodarki Wielkopolski. Dotacje unijne dostępne dla jednostek samorządu terytorialnego w bieżącej perspektywie finansowej UE na lata 2007-2013, jak również w nadchodzącej umożliwiają modernizację infrastruktury i sprzyjają rozwojowi gospodarki. Inicjatywy władz Wielkopolski nakierowane na rozwój przedsiębiorczości oraz wsparcie rozwoju gospodarczego i społecznego, powinny przynieść pozytywne rezultaty w średnim i długim okresie.

Załącznik A

Tablica 8
Województwo Wielkopolskie

	2008	2009	2010	2011	2012
Podatki	487,4	467,5	479,7	499,6	444,8
Transfery otrzymane (dotacje i subwencje)	245,1	210,2	260,0	281,6	313,3
Opłaty i pozostałe dochody operacyjne	54,2	69,9	26,9	75,7	78,4
Dochody operacyjne	786,7	747,6	766,6	856,9	836,5
Wydatki operacyjne	-647,2	-528,0	-621,4	-718,7	-717,4
Nadwyżka operacyjna	139,5	219,6	145,2	138,2	119,1
Dochody finansowe	20,4	8,9	3,2	2,4	2,0
Odsetki zapłacone	-2,6	-2,2	-1,1	-4,3	-9,3
Nadwyżka bieżąca	157,3	226,3	147,3	136,3	111,8
Dochody majątkowe	107,4	53,6	293,9	389,1	261,2
Wydatki majątkowe	-312,9	-249,1	-500,4	-630,1	-409,4
Bilans majątkowy	-205,5	-195,5	-206,5	-241,0	-148,2
Nadwyżka (Deficyt) przed obsługą zadłużenia	-48,2	30,8	-59,2	-104,7	-36,4
Nowe zadłużenie	0,0	0,0	65,0	100,0	110,0
Spłata zadłużenia	-7,4	-8,7	-10,2	-16,3	-20,0
Zmiana zadłużenia netto	-7,4	-8,7	54,8	83,7	90,0
Wynik budżetu ogółem	-55,6	22,1	-4,4	-21,0	53,6
ZADŁUŻENIE					
Krótkoterminowe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Długoterminowe	30,2	21,5	76,3	160,0	250,0
Zadłużenie bezpośrednie	30,2	21,5	76,3	160,0	250,0
+ Inne zobowiązania dłużne	20,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Zadłużenie ogółem	50,3	21,5	76,3	160,0	250,0
- Wolne środki	74,4	76,4	72,1	51,0	104,6
Zadłużeniem ogółem netto	-24,1	-54,9	4,2	109,0	145,4
+ Udzielone poręczenia	35,6	28,9	42,9	43,4	71,2
+ Zadłużenie spółek komunalnych oraz SPZOZ-ów (bez poręczeń)	0,0	6,0	13,7	47,1	66,5
Ogółem zadłużenie i zobowiązania pośrednie netto	11,5	-20,0	60,8	199,5	283,1
Memo					
udział zadłużenia w walutach obcych (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
udział emisji w zadłużeniu ogółem (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
udział zadłużenia o oprocentowaniu stałym (%)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Źródło: Obliczenia Fitch na podstawie budżetów Województwa

Załącznik B

Tablica 9

Województwo Wielkopolskie

	2008	2009	2010	2011	2012
Wskaźniki budżetowe					
Nadwyżka operacyjna/ Dochody operacyjne (%)	17,73	29,37	18,94	16,13	14,24
Nadwyżka bieżąca/ Dochody bieżące ^a (%)	19,49	29,91	19,13	15,86	13,33
Nadwyżka (deficyt) przed obsługą zadłużenia/ Dochody ogółem ^b (%)	-5,27	3,80	-5,57	-8,39	-3,31
Wynik budżetu ogółem/ Dochody ogółem (%)	-6,08	2,73	-0,41	-1,68	4,87
Wzrost dochodów operacyjnych (% zmiana w ciągu roku)	b.d.	-4,97	2,54	11,78	-2,38
Wzrost wydatków operacyjnych (% zmiana w ciągu roku)	b.d.	-18,42	17,69	15,66	-0,18
Wzrost nadwyżki bieżącej (% zmiana w ciągu roku)	b.d.	43,87	-34,91	-7,47	-17,98
Wskaźniki zadłużenia					
Wzrost zadłużenia bezpośredniego (% zmiana w ciągu roku)	b.d.	-28,81	254,88	109,7	56,25
Odsetki zapłacone/ Dochody operacyjne (%)	0,33	0,29	0,14	0,5	1,11
Nadwyżka operacyjna/ Odsetki zapłacone (wielokrotność)	53,7	99,8	132,0	32,1	12,8
Obsługa zadłużenia bezpośredniego/ Dochody bieżące (%)	1,24	1,44	1,47	2,40	3,49
Obsługa zadłużenia bezpośredniego/ Nadwyżka operacyjna (%)	7,17	4,96	7,78	14,91	24,60
Zadłużenie bezpośrednie/ Dochody bieżące (%)	3,74	2,84	9,91	18,62	29,82
Zadłużenie ogółem/ Dochody bieżące (%)	6,23	2,84	9,91	18,62	29,82
Zadłużenie bezpośrednie/ Nadwyżka bieżąca (lata)	0,2	0,1	0,5	1,2	2,2
Ogółem zadłużenie i zobowiązania pośrednie netto/ Dochody bieżące (%)	1,42	-2,64	7,90	23,22	33,76
Zadłużenie ogółem/ Nadwyżka bieżąca (lata)	0,3	0,1	0,5	1,2	2,2
Zadłużenie bezpośrednie/ PKB (%)	0,03	0,02	0,06	-	-
Zadłużenia bezpośrednie na mieszkańca (PLN)	9	6	22	46	72
Wskaźniki dochodów					
Dochody operacyjne/ Planowane dochody operacyjne (%)	122,50	106,94	115,42	112,66	103,20
Dochody podatkowe/ Dochody operacyjne (%)	61,96	62,53	62,58	58,30	53,17
Podatki lokalne/ Dochody podatkowe ogółem	0	0	0	0	0
Otrzymane transfery bieżące/ Dochody operacyjne (%)	31,16	28,12	33,92	32,86	37,45
Dochody operacyjne/ Dochody ogółem (%)	86,03	92,28	72,07	68,64	76,07
Dochody na mieszkańca (PLN)	269	238	309	361	318
Wskaźniki wydatków					
Wydatki operacyjne/ Planowane wydatki operacyjne (%)	114,98	86,49	104,05	100,03	94,61
Wydatki na wynagrodzenia/ Wydatki operacyjne (%)	18,53	26,86	25,49	23,74	24,52
Transfery bieżące/ Wydatki operacyjne (%)	45,98	48,35	50,10	47,66	50,59
Wydatki majątkowe/ Planowane wydatki majątkowe (%)	93,07	41,93	157,66	78,94	81,83
Wydatki majątkowe/ Wydatki ogółem (%)	32,25	31,61	44,16	46,01	35,41
Wydatki majątkowe/ Lokalny PKB (%)	0,26	0,20	0,38	-	-
Wydatki na mieszkańca (PLN)	286	231	329	396	334
Finansowanie wydatków majątkowych					
Nadwyżka bieżąca/ Wydatki majątkowe (%)	50,27	90,85	29,44	21,63	27,31
Dochody majątkowe/ Wydatki majątkowe (%)	34,32	21,52	58,73	61,75	63,80
Zmiana zadłużenia netto/ Wydatki majątkowe (%)	-2,36	-3,49	10,95	13,28	21,98

^a wraz z dochodami finansowym^b bez nowego zadłużenia

b.d. – brak danych

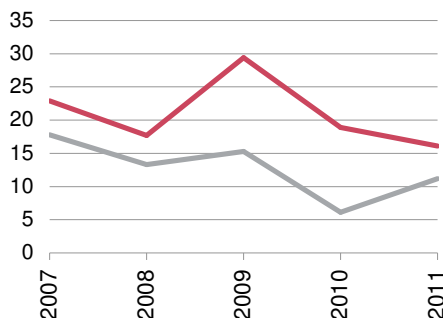
Źródło: Obliczenia Fitch na podstawie budżetów Województwa

Załącznik C

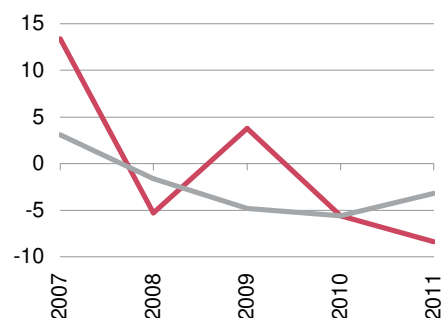
Województwo Wielkopolskie

Grupa porównawcza

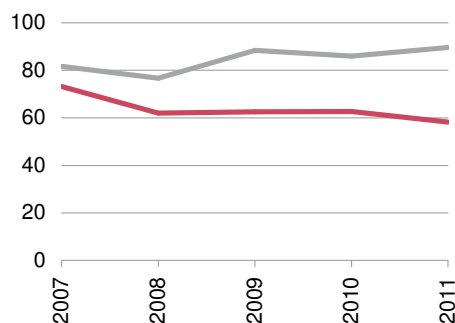
Nadwyżka operacyjna
% dochodów operacyjnych

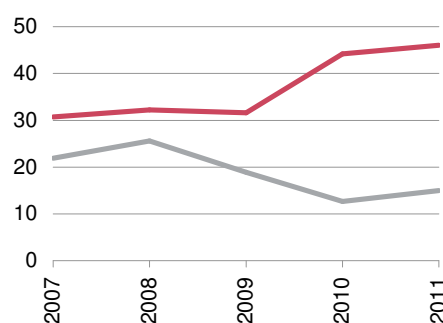
Nadwyżka (Deficyt)
% dochodów ogółem

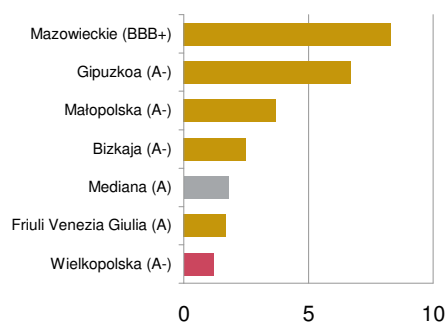
Podatki
% dochodów operacyjnych

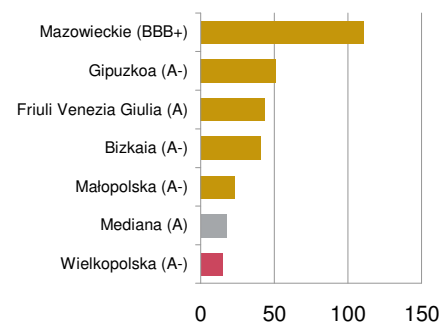
Wydatki majątkowe
% dochodów ogółem

Zadłużenie
do nadwyżki bieżącej (lata) 2011

Obsługa zadłużenia do nadwyżki operacyjnej (%) 2011

— Województwo Wielkopolskie

— Mediana dla grupy posiadającej rating A-